

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

3. De clandestina desponsatione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

Resp. 3. Ad valorem matrimonii à liberis contracti consensus parentum non requiritur. *Trid. sess. 24. c. 1. de reform. matr.* Imò hi peccant graviter, dum absque justa causâ matrimonia liberorum impediunt. *c. fin. de jud. in 6. uti & regulariter liberi, dum parentibus inconsultis & invitatis ad matrimonia provolant. arg. can. 13. caus. 32. q. 2.* possuntque ideo non quidem exheredari jure communi per *Nov. 115. c. 3.* jure tamen speciali & pœna exheredationis & aliâ à Magistratu etiam sæculari statui possunt. Ita praxis habet multarum Provinciarum; quia hujusmodi Legibus magna affertur Reip. utilitas; & si à Fundatoribus certæ conditiones primogenituris & majoratibus possunt adjici, ne v. g. judaico sanguine infectis nubant, cur non & Magistratus statuta ejusmodi possit condere.

TITULUS III.

De Clandestina desponsatione.

Q. I. Quotupliciter matrimonium dicatur clandestinum? *Resp.* Duæ sunt species matrimoniorum, clandestinorum à jure reprobatorum, & punitorum, dum vel contrahuntur absque præsentia Parochi & testium, & hæc dicuntur *clandestina simpliciter*; vel dum contrahuntur sine præmissis denuntiationibus, & hæc vocantur *clandestina secundum quid*, & huic clandestinitati non obstat, etsi de cætero contrahantur in medio foro ac plena Ecclesiâ.

B 5

Q. 2.

Q. 2. An & qualiter præmittenda denuntiationes? Resp. 1. Debent præmitti matrimoniorum denuntiationes. *Trid. sess. 24. de ref. c. 1.* iis tamen omiſſis validum eſt matrimonium cum enim matrimonium tale fuerit jure canonico validum, neque tamen quoad hoc à *Trid.* correctum, valet etiamnum tale matrimonium.

2. Graviter tam Parochus denuntiationes continens, quàm contrahentes peccabunt ſecundum dispensationem vel juſta cauſam; quia violant præceptum Eccleſiæ in materia gravi, ut contraſine, qui eſt ſcire velle, num ſubſiſtat matrimonium, nec ne, propter impedimentum. Debenent fieri inter *miſſarum ſolemnia tribus* diebus *festivis* à proprio contrahentium Parocho, vel alio de ejus licentia; & dum contrahentes ſunt ex diverſis Prochiis, debent utriusque Parochia proclamari; quia aliis ſine Concilio intento, qui eſt detectio impedimenti, non eſſet ſatis proviſum.

4. Si ſponſi uterque denuntietur matrimonium, domicilium mutant, inque loco domicilii non pauci ſunt, vel nullus omnino, qui eos nuntium faciendæ ſunt *etiam* denuntiationes in Parochia, ubi priùs ſponſi, aut unus eorum, habitaverunt; quia tali modo magis ſatiſfit intentum *Trid.* ſi verò ſponſi in loco, in quo deſectio domicilium habent, vel quaſi, diu ſatis fuerint morati, ſufficit in hoc loco domicilii fieri promulgationes; quia veri ſunt parochiani illius loci.

Q. 3

Q. 3. *Quinam dispensare possint in denuntiationibus & quibus de causis?* Resp. 1. Trid. soli Ordinario (quo nomine venit Episcopus, Prælati jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, & in specie Vicarius Generalis) hanc facultatem dedit. Potest tamen & Parochus non quidem proclamationes tales remittere, sed declarare, non obligare legem earum, si periculum in mora sit, nec tamen Episcopus possit adiri, talisque adsint causæ, ob quas Episcopus debeat dispensare. Debet autem hic dispensare, quoties bono *communi* vel particulari contrahentium *maximè* expedit concedi dispensationem; tenetur enim Episcopus providere bono communi & speciali subditorum.

Resp. 2. Facta ab Ordinario dispensatio in proclamationibus absque justa causa, est invalida: cum dispensationem reliquerit *prudentiæ* Episcopi Trid.; quæ verba arbitrium prudentiale & ratione regulatum important, quod nequit consistere absque justæ causæ cognitione.

Resp. 3. Concilium quidem unicam tantum allegat causam dispensandi, scil. suspicionem de matrimonio malitiosè impediendo, sufficit tamen etiam alia quævis justa; v. g. infamia, si viventes in concubinato, habiti pro veris conjugibus publicentur; disparitas conditionis, si denuntietur senex cum juvencula; damnum & periculum animæ &c.

Q. 4. *An, qui scit impedimentum inter denuntiatos, teneatur illud manifestare?* Resp. Aff. idque

idque sub gravi peccato tum jure natura, tum
 præcepto Ecclesiæ; quia quilibet tenetur conser-
 vati salutem proximi, valori Sacramenti, bono com-
 muni. Si tamen denuntianti grave ideo damnum
 imminere vel probare non posset, non tenebitur
 cum Leges Ecclesiasticæ utpote jugum suave in
 casu non obligent; neque tenetur quis jure natu-
 ræ cum gravi suo damno peccata proximi im-
 dire.

*Q. 5. An & qualiter matrimonia sine præ-
 Parochi & testium contracta sint irrita? Resp. 1.*
 Fuerunt olim talia matrimonia semper quibus
 prohibita, ut patet *in c. 1. & seqq. caus. 31. q. 2.*
 non tamen invalida; ut nec modò in locis
 quibus Trid. publicatum & receptum non est
 quia Trid. *sess. 24. c. 1.* anathemate damnatus
 qui clandestina matrimonia vera esse negant, qua-
 diu Ecclesia ea irrita non facit.

Resp. 2. Hodie jure novo Trid. *sess. 24. c. 1.*
de reform. matrimonia clandestina ita sunt irrita
 & irrita, ut etiam sic contrahentes ab eod. Con-
 cilio inhabiles redditi sint ad sic contrahendum.
 Potuisse autem Concilium irritare matrimonia
 clandestina, patet; quia id factum, ut periculum
 animarum gravissima, aliæque incommoda vitan-
 rentur; neque Ecclesia hoc modo ex Sacramento
 fecit non Sacramentum directè, sed tantum
 tavit aliquid sub Ecclesiæ directione relictum.

*Q. 6. Quinam afficiantur irritatione matrimo-
 nii clandestini ab Ecclesia factâ? Resp. 1.* Non po-
 gani & judæi; ut patet. *Resp. 2.* Non illi sibi
 16.

les, in quorum Provinciis nunquam Tridentinum est promulgatum *Trid. sess. cit. c. 1. in fine.* quemadmodum quia ante annum 1564. Anglia, Scotia, Hibernia, Suecia, Dania, Saxonia, Borussia, Pomerania à Fide Catholica defecerunt, si quis vel domicilium habeat in tali loco, vel illic bona fide abeat à loco recepti Concilii, valide contrahet matrimonium. *c. 1. de sponsal. secus si in fraudem abeat. Declarat. Card. approbata ab Urbano VIII. 14. April. 1627.*

Resp. 3. Probabilius non A catholici moderni, sed valebit eorum matrimonium non observatâ formâ Tridentini contractum, licet fuerit ibi Decretum aliquando promulgatum, illique vivant immixti Catholicis. Ratio sumitur ex morali impossibilitate observationis *Trid.* ex communi persuasione & praxi fidelium. *ex l. Barbarius 3. ff. de Off. Prat.*

Resp. 4. Afficiuntur autem decreto *Trid.* Catholici omnes existentes in loco & *Parochia* promulgati, nec usui contrario abrogati Tridentini: etiam peregrini & vagi, qui si non aliis, legibus tamen contractuum tenentur *c. fin. de foro compet.* Tenentur, inquam, *etiamsi ignorent hoc decretum*, ob verba, *aliter non valiturum matrimonium*, quàm præsente Parocho & testibus *etiamsi urgeat necessitas privata*, ob eandem rationem, cum actus absque forma sua substantiali nullus sit.

Q. 7. Quis sit Parochus proprius valens assistere matrimonio? *Resp. 1.* Præter Parochum Ordina-

dinarius, cujus præsentia cum testibus sufficiens
 est imprimis *S. Pontifex* respectu omnium
 lium; *Legatus Papæ* in Provincia legationis; *Co-*
dinales respectu subditorum Ecclesiæ sui
Archi-Episcopus vel *Episcopus* respectu Diocesi-
 norum suorum; *Capitulum* Sede vacante; *Vicarius*
Generalis; *Praelati* jurisdictionem quasi
 scopalem habentes, *Vicarius* curam Parochiam
 exercens sive temporalis, sive perpetuus sive
 etiam *Cooperatores*.

Resp. 2. Parochus proprius non tantum
 respectu matrimonii contrahendi Parochus
 micilii, sed & quasi domicilii *arg. c. fm. de*
roch. modò sit ita proprius alterutrius, præter
 Trid. non requirit. *Deinde* vagorum proprius
 est Parochus is omnis & solus, in cujus
 chia transeunter morantur; ubi tamen non
c. 7. Trid. sess. 24. de reform. matr. Ad
 nonnulli reducant milites, quod verum est
 habeant Parochum Castrensem ab Ordinario
 rá animarum instructum. Pichler ait *h. n. de*
 milites sint in hybernis, ubi nanciscuntur
 domicilium, eos esse censendos habere duplicem
 Parochum, adeoque non privativè sed cum
 vè, secluso privilegio vel consuetudine Castrensi
 assistere posse eorum matrimonio. *Deinde*
 rochus proprius respectu A catholicorum in
 ne ad assistendum etiam licitè eorum matrimonium
 est Parochus Catholicus, in cujus parochia
 gunt, cum id non sit illi prohibitum, neque
 tione communicationis cum hæreticis post
 Co-

Constantiense; neque propter irreverentiam Sacramento illatam, quod A catholici indignè recipiunt; Parochus enim minister non est hujus Sacramenti.

Q. 8. Quæ qualitates in Parocho assistente matrimonio requirantur? Resp. 1. Assistit validè & licitè matrimonio Parochus non Sacerdos; quia Trid. assistentiam Parochi tantùm requirit, qui esse potest etiam non Sacerdos *c. 14. de elect. in 6.* 2. validè Parochus excommunicatus, suspensus, interdictus, irregularis, notorius percussor Clerici, etiam denunciatus; quia hæc omnia qualitatem Parochi non auferunt, nec excercet actum jurisdictionis assistendo, cum & invitè validè assistat. 3. Validè assistit etiam putativus tantùm *l. 3. ff. de off. Prator.* 4. Etiam extra fines parochiæ suæ validè matrimonio assistit Parochus, modò alteruter ejus parochianus sit; de loco enim Trid. non facit mentionem: imò & licitè, modò id non faciat solenniter, itaque involet in alienum officium publicum in re gravi. Ratio, quia talis assistentia nullibi est prohibita, éstque minus aliquid, quàm actus jurisdictionis voluntariæ.

Q. 9. Quid requiratur, ut alius loco Parochi validè assistat matrimonio? Resp. 1. Ut sit Sacerdos. *sess. cit.* non refert, an sit curatus, nec ne; excommunicatus, &c. nec ne. 2. Ut sit instructus licentiâ vel ab Ordinario vel à Parocho, non quidem inscripto, sed etiam oretenus concessâ vel generaliter, vel specialiter, vel per se, vel per alium obtentâ. Ratio; quia & aliæ potestates ita committi

mitti solent. 3. Debet talis licentia esse concessa, præsumpta enim non sufficit; ut mandatum debet præcedere actum mandati vel procuratoris *l. 25. §. 4. ff. de acq. hered.* etiam requiritur licentia prius impetrata et vendi alienos subditos. *c. 12. de pœnit.* ita apparet. licentia merè præsumpta non est licentia, si esset, si peteretur; ergo non sufficit. 4. Non requiritur, ut actu sit intimata licentia, modo concessa vel ad instantiam assistentis, vel eo lente aut conscio; quia hoc casu privilegium let à tempore *data*, si tamen acceptatio & consensus accipientis adfuerit. Quid ratione exigatur; videatur Tridentinum.

*Q. 10. Quæ pœna contrahentium clandestinè & simpliciter, id est, absque Parocho & testibus, & pœna contrahentium clandestinè secundum quod est, absque denuntiationibus? Resp. 1. Pœna contrahentium culpabiliter absque Parocho & testibus, præter peccatum grave, nullitatem matrimonii, prolium illegitimitatem, est arbitrio gravis tamen ab Episcopo infligenda; alienos parochianos conjungens absque licentia, ipso jure suspensus est. vid. *Trid. sess. 24. c. 1. de refer. matr.**

Resp. 2. Eodem modo pœna omittentium denuntiationes, præter reatum culpæ & pœnae sunt; quod assistens tali matrimonio Parochus subjaceat triennali suspensioni, sententiæ ferendæ. c. fin. h. t. 2. Quod ita contrahentes matrimonium fortè nullum non impetrent facit

dispensationem, ipsorumque proles sint illegitimæ
*Trid. sess. 24. cap. 5. de reform. & c. fin. h. t. §. si-
 quis.* 3. Quod Parochus, contrahentes, testes
 & alii cooperatores arbitrariè insuper à iudice Ec-
 clesiastico sint puniendi.

TITULUS IV.

De Sponsa Duorum.

Q. 1. De quo tractetur in præsentì titulo? *Resp.*
 De impedimento *ligaminis*, quod est vin-
 culum, quo conjux conjugì sic alligatur, ut duran-
 te matrimonio & vivente conjuge aliud matrimo-
 nium contrahi nequeat. Dum vir unus simul
 & semel habet duas vel plures uxores, dicitur *po-
 lygamia*; dum una fœmina simul & semel habet
 duos vel plures viros, *polyviria* nominatur.

Q. 2. Quid requiratur ad inducendum impedi-
 mentum *ligaminis*? *Resp.* 1. Ut præcesserit matri-
 monium ratum saltem *c. fin. h. t.* ex sponsalibus
 enim de futuro confurgit tantùm impedimentum
 impediens. 2. Ut prius matrimonium vero con-
 sensu & non ficto contractum fuerit; fictè enim
 initum in foro conscientie non inducit impedi-
 mentum *ligaminis*, cum stetur in hoc foro rei ve-
 ritate. 3. Ut matrimonium etiamnum perseve-
 ret, si enim *consummatum* morte alterutrius, *ra-
 tum* vel Professione, vel dispensatione solutum
 sit, per se loquendo non obstat valori alterius
 matrimonii.

Liber IV.

C

Q. 3.